

טלטול מוקצה מהצד, לצורך מקומו

שוע"ר סי' רנט

ב כשטמן בדבר שאסור לטלטלו, ובא ליטול מהם הקדרה בשבת, כיצד הוא עושה, אם כיסוי הקדרה מגולה מקצתו מההטמנה או חזו במקצת המגולה ומסירו ... ואוחז בראשי דופני הקדרה שנתגלו מתחת הכיסוי ומוציא את הקדרה כולה מההטמנה. ואם אין הכיסוי מגולה כלל, אם יכול לתחוב כוש או סכין בתוך הכיסוי ולהגביהו ולהסירו מהקדרה הרי זה מותר. ואף שמטלטל ההטמנה על ידי הכיסוי אין בכך כלום, שטלטול מן הצד הוא ואינו טלטול, כמו שיתבאר בסי' שי"א.

שוע"ר סי' רנט, קונטרס אחרון ס"ק ג

משמע בהדיא דאסור לנער התבן בכוש וליטול הפגה בידים, דאם לא כן למה ליה כוש וכרכר שראשן חד, ידחפנו בקנה או בדבר אחר, אלא ודאי דדוקא קתני והן ננערות מאליהן, אבל לא שיטלטלם הוא על ידי דבר אחר ... ומה שכתב הט"ז סי' ש"ח סק"י"ח צע"ג ... עיקר טלטולו הוא דבר האסור, ואינו מטלטל מן הצד של היתר אלא מטלטלו כדרכו על ידי ההיתר, שההיתר נעשה לו כידא אריכתא.

ט"ז סי' שח ס"ק יח

נראה דהוא הדין אם מעבירן על ידי דבר אחר, כגון שהוא מגרר אותם על ידי סכין מן המפה דמותר, כיון דלא נגע בהם הוה ל"י טלטול מן הצד, ומותר.

באר היטב סי' שח ס"ק לד

וקשה דבסי' שיא ס"ק ב, אוסר הט"ז לדחוף דבר שהוא מוקצה על ידי קנה.

שוע"ר סי' שח

יב כלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו ... לצורך מקומו, אבל לצורך הכלי עצמו, כגון שהכלי מונח במקום שירא שלא יגנב משם ... אסור.

ס אם אין הקליפות ראויות לבהמה, כגון קליפי אגוזים [ו]שקדים וכיוצא בהן שהן אסורות בטלטול כעצים ואבנים, אסור להעבירן מעל השלחן בין בידיו בין בדבר אחר שבידיו, כגון לגררן בסכין וכיוצא בו ... כשמגררן בסכין אינן מיטלטלין מאליהן אלא הוא מטלטלן על ידי הסכין שנעשה לו כיד ארוכה ... ולא התירו טלטול על ידי דבר אחר, אלא כשדבר האסור כבר הוא מונח על דבר המותר, והוא מטלטל בידיו הדבר המותר, והדבר האסור מיטלטל עמו מאליה, כגון שמנער בידיו את הטבלא או את המפה שהקליפות מונחות עליה כבר, והן ננערות גם כן ונופלות מעליה מאליהן.

שוע"ר סי' שיא

יד כל שני דברים אחד אסור לטלטלו ואחד מותר לטלטלו ... או זה על זה ... ובזמן שמטלטל אחד מהם מיטלטל עמו השני ... אם אינו צריך כלל לגוף האיסור ואינו מטלטלו על ידי ההיתר אלא בשביל דבר המותר, כגון לפנות מקומו, זהו טילטול מן הצד שהתירו חכמים ... כגון צנן תלוש הטמון בארץ ומקצת עליו מגולין, נוטלו בהם ומוציאו, אע"פ שבנטילתו מזיז עפר ממקומו ... ואם אין מקצת עליו מגולין יש מתירין לתחוב כוש או סכין לתוך הצנן ולהוציאו בהם והעפר שעל גביו ננער מאליה, ואף שבתחלת הגבהתו את הצנן מגביה גם העפר שעליו אין בכך כלום כיון שבשביל דבר המותר הוא.

שוע"ר סי' תמד

יג אסור לטלטלו, אפילו על ידי דבר אחר, כגון לדחפו בקנה. אלא אם כן הוא צריך למקומו, שאז מותר לדחפו בקנה כמו שנתבאר בסי' שי"א.

שוע"ר סי' תמו

ז גגו של נכרי שהיה סמוך לגגו של ישראל, ונתגלגל החמץ מגגו של נכרי לגגו של ישראל, אם הוא חול המועד או ערב פסח משעה ששית ואילך, הרי זה דוחפו בקנה לגגו של נכרי ... ואם מצא בשבת או ביום טוב חמצו של נכרי שנתגלגל לגגו, לא ידחפנו בקנה שהרי מטלטל מוקצה, שאסור לטלטל מוקצה אפילו על ידי דבר אחר.